

Dardedze

Centrs drošai bērnībai

Kā novērst bērnu seksuālas izmantošanas riskus: Preventīvā darba plāns pašvaldībās

Agnese Sladzevska, Valdes locekle

Laila Balode, Valdes locekle

Centrs Dardedze ir nevalstiska organizācija, kas iestājas par drošu bērnību **kopš 2001.gada.**

Esam sociālie darbinieki, psihologi, apmācību vadītāji un citi profesionāļi.

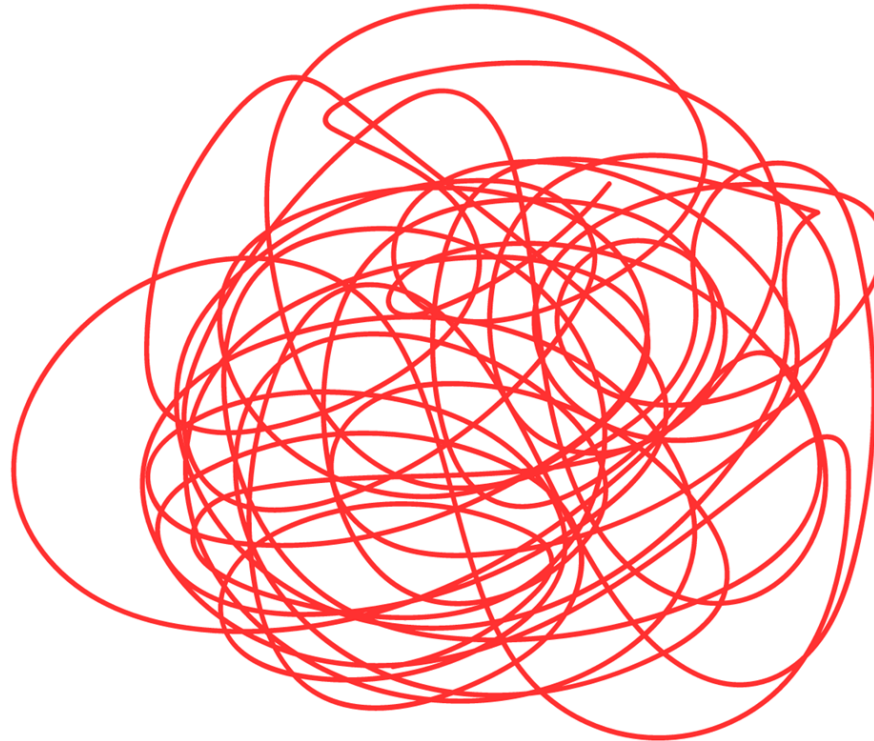
Strādājam ar bērniem, vecākiem, speciālistiem un lēmumu pieņēmējiem.

Misija: **Novērst bērnu seksuālu izmantošanu** un nodrošināt palīdzību bērniem, kas piedzīvojuši jebkāda veida vardarbību, un viņu ģimenēm.

Vai mums jāuztraucas par bērnu seksuālas izmantošanas problēmu?

Cik slikta vai laba ir situācija Latvijā?

✓ Formāli:

Dzimumnoziedzumi veido 55,5% no visiem krimināli sodāmajiem noziedzumiem pret bērniem.

Pērn tie bija kopsummā 300 gadījumi VP statistikā. (2022)

CSP aptaujā tikai 2,2% sieviešu un 0,3% vīriešu norāda, ka bērībā cietuši no seksuālas vardarbības. (2021)

✓ Reāli:

Eiropas pētījumi rāda, ka vidēji 1 no 5 bērniem kļūst par seksuālas izmantošanas upuri.

Latvijā apjomīgākajā aptaujā noskaidrots, ka 10% bērnu ir piedzīvojuši seksuālu izmantošanu (2011).

Ar seksuāla rakstura darbībām vai komentāriem no citiem bērniem līdz 16 gadu vecumam saskārušies 56% bērnu/pusaudžu. (2022)

Kāpēc oficiālie dati ir tik tālu no realitātes?

70 – 85% gadījumu pāridarītājs ir bērnam pazīstams cilvēks.

Bērni bieži par piedzīvoto seksuālo vardarbību klusē, jo izjūt kaunu, vainu un bailes. Daudzos gadījumos bērni par piedzīvoto seksuālo vardarbību izstāsta novēloti (vidēji pēc 10 gadiem).

Dažkārt bērni ir pārāk jauni, lai saprastu, kas patiesībā ar viņiem notiek.

Bieži bērni nezina, kā un kam par piedzīvoto pastāstīt.

Pieaugušie, kas bērniem ir līdzās – neapzinās problēmu, noliedz to, baidās, nezina, ko darīt. Rīkojas pārāk novēloti.

Ko mēs varam darīt, lai novērstu bērnu seksuālu izmantošanu?

Atzīt, ka tā **IR** problēma, kas skar nozīmīgu bērnu daļu.

Vēlme (atbildība) rīkoties, lai to nepieļautu – **PIRMS** tas noticis.

Skaidrs **rīcības plāns**: valsts līmenī, **pašvaldību līmenī**, institūciju līmenī, katrā ģimenē

Bērnu seksuālās izmantošanas novēršanas plāns pašvaldībās (Smallbone et al, 2008)

	Primārā prevencija	Sekundārā prevencija	Terciārā prevencija
Bērni (0-18)			
Pāridarītāji (potenciālie)			
Ģimenes/kopienas			
Vietas/iestādes, kurās uzturas bērni			

Normatīvais regulējums

ANO Bērnu
tiesību
konvencija

MK noteikumi Nr.
545 par institūciju
sadarbību bērnu
tiesību aizsardzībā

Bērnu tiesību
aizsardzības
likums

Bērnu noziedzības
novēršanas un bērnu
aizsardzības pret
noziedzīgu nodarījumu
plāns 2023.-2024. gadam
(atbilstoši BTAL 64.
pantam).

«Dardedze» piedāvā sadarbības plāna izstrādē un ieviešanā

Mērķis: Sniegt atbalstu pašvaldību sadarbības grupām bērnu seksuālas izmantošanas prevencijas plāna izstrādē:

Kā atbalsts izskatīsies?

- 1) Aicinām ieteikties ieinteresētas un motivētas pašvaldību sadarbības grupas līdz **22.jūnijam**
- 2) **22.septembrī** visiem interesentiem **Domnīca**, kurā detalizētāk pastāstīsim par sadarbību gada griezumā (atlasīsim 3 pašvaldības)
- 3) **Laika periodā no 2023.g.oktobra līdz 2024.jūnijam: 3 darbnīcas** – darba semināri un konsultācijas individuāli katrai pašvaldības sadarbības grupai un kopā ar citām grupām no izvēlētajām pašvaldībām; **regulāras konsultācijas** plāna izstrādē; katrā pašvaldībā **lokāla konference profesionāļiem**, lai iepazīstinātu ar izstrādāto plānu

Kādi būs ieguvumi pašvaldībai, iesaistoties sadarbībā?

- **Izanalizēti** bērnu seksuālās izmantošanas **gadījumi** pašvaldībā pēdējo 2 gadu laikā – skaidrāka **izpratne** par to, kāda ir bērnu seksuālās izmantošanas **problēma** mūsu pašvaldībā – kādi ir lielākie riski.

Kur notiek? Kas ir veicēji? Kas ir cietušie bērni – vecuma grupa, dzimumus? Kāda veida seksuāla izmantošana, u.c.
- Veicināta **sadarbības grupas** izpratne un zināšanas par problēmu un tās **novēršanu**
- **Aptaujātas** dažādas profesionāļu grupas par **izpratni un attieksmi** un izanalizēti iegūtie dati, **iezīmējot pilnveidojamās jomas**, lai veicinātu skolotāju, sociālo darbinieku u.c. iesaistīto prāsmes atpazīt, rīkoties un novērst bērnu seksuālu izmantošanu
- **Izanalizēti šobrīd** pašvaldībā **esošie pakalpojumi** primārās/sekundārās un terciārās prevences līmenī, apzinot «nenosegtos laukus»
- **Izstrādāts konkrēts plāns**, atbilstoši vajadzībām, apzināti nepieciešamie resursi tā īstenošanai
- **Starpdisciplināra konference** lokālā līmenī – kā starta šāviens plāna īstenošanai
- Pamats (paraugs) citu noziegumu novēršanas plāna izveidei un īstenošanai
- **Galveni ieguvēji** – **bērni**, kas aug pašvaldībā, kas dara visu iespējamo, lai novērstu riskus bērniem piedzīvot seksuālu izmantošanu

Sadarbosimies savlaicīgi, lai bērni neciestu!

[https://www.youtube.com/
watch?v= iz90wtQcAs&t=2s](https://www.youtube.com/watch?v=iz90wtQcAs&t=2s)

Aicinājums uz rīcību:

Apspriediet šo informāciju ar savu sadarbības grupu un apsveriet sadarbību ar «Dardedzi» bērnu seksuālās izmantošanas novēršanas plāna izstrādei Jūsu pašvaldībā;

Ja interese ir, piesakieties uz domnīcu līdz **22.06.2023.**, rakstot – annija.kandate@centrsdardedze.lv

Ja kas neskaidrs – droši jautājiet!

Paldies!

Nodibinājums «Centrs Dardedze»

www.centrsdardedze.lv

info@centrsdardedze.lv

tel.nr.: +371 67600685